

Målnummer: Ö5134-10 **Avdelning:** 1

Domsnummer:

Avgörandedatum: 2012-06-15

Rubrik: Dröjsmål med avskiljande enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel föreligger normalt om avskiljandet sker senare än efter ett par dagar. Detta har ansetts gälla även när det varit fråga om en privatperson som vid ett enstaka tillfälle för familjemedlemmars räkning innehåft medel med redovisningsskyldighet. Även fråga om bevisbörd och beviskrav beträffandesolvans vid avskiljande av redovisningsmedel.

Lagrum: Lagen (1944:181) om redovisningsmedel

Rättsfall:

- NJA 1985 s. 836
- NJA 1987 s. 18
- NJA 1987 s. 517

REFERAT

Kronofogdemyndigheten ianspråkto den 26 april 2007 400 518 kr genom betalningssäkring. Dessa pengar innestod på ett M.K. tillhörigt e-sparkonto. Den 31 januari 2008 utmätte kronofogdemyndigheten dessa betalningssäkrade medel (och även ytterligare medel) om totalt 404 943 kr som då innestod på kronofogdemyndighetens GK-konto för betalning av M.K:s skatteskulder.

Kristianstads tingsrätt

M.K. överklagade i Kristianstads tingsrätt och yrkade att utmättningsbeslutet skulle upphävas. Till stöd för sitt överklagande anförde han i huvudsak följande.

Under hösten 2006 arbetade han med att hjälpa T.K. och Ma.K. med försäljningen av deras fastighet Högsby Skinberga 2:3. Mäklare var Lantgårdar AB. Fastigheten såldes den 24 januari 2007. Köpeskillingen var 2 875 000 kr. Samma dag som fastigheten såldes vidimerade T.K. och Ma.K. att de mottagit köpeskillingen. Mäklaren räknade av ett lån som skulle lösas samt mäklarfirmans tillkommande arvode, och resterande belopp, 2 577 331 kr, skickades vidare till säljarna. Pengarna sattes dock in på ett honom tillhörigt bankkonto, 7370-10-02207, eftersom han agerade som representant för säljarna. Av den totala köpesumman kvarblev 177 331 kr på hans konto som betalning för arbeten som hans firma gjort åt säljarna. Därefter överfördes 2 400 000 kr från kontot 7370-1002207 till e-sparkonto 8214-9, 974 642 362-4. Detta konto tillhör också honom men disponeras av T.K. och Ma.K. genom personlig fullmakt. De har också fullmakt att använda säkerhetsdosan med tillhörande kod till internetbanken. Av kapitalet om 2 400 000 kr har 400 000 kr kvarstannat på e-sparkontot för betalning av den reavinstskatt som uppkommit vid försäljningen. 1 000 000 har tagits ut av T.K. och 1 000 000 av Ma.K. För att säkerställa ägandet av de kvarvarande 400 000 kr har det upprättats ett kvitto utfärdat av M.K. utvisande att T.K. och Ma.K. är ägare till det angivna kapitalet om 400 000 kr. Det utmätta beloppet tillhör således tredje man och kan därför inte utmätas för hans skulder.

Skatteverket bereddes tillfälle att yttra sig och uppgav i huvudsak följande.

På M.K:s konto 7370-10-02207 insattes den 24 januari 2007 2 577 331 kr. Till M.K:s e-sparkonto överfördes från ovan nämnda konto den 26 januari 2007, 2

000 000 kr och den 5 februari 2007, 400 000 kr. Konto 7370-10-02207 har såvitt framgår av tillgängligt kontoutdrag dagligen använts av M.K. för insättningar och betalningar. Insatt belopp om 2 577 331 kr har således sammanblandats med övriga medel på kontot. M.K:s e-sparkonto öppnades redan den 21 januari 2003. Vilka transaktioner som förekommit före november 2006 framgår inte av bilagt kontoutdrag, men det får förutsättas att det inte stått oanvänt i nästan fyra år. Skatteverket avstyrker därför bifall till överklagandet.

Tingsrätten (rådmannen Eva Mårtensson Serrander) anförde i beslut den 9 mars 2009 följande.

Betalningssäkring har skett från ett konto som ostridigt tillhör M.K. Utmätning har skett av de betalningssäkrade medlen. Följaktligen anses även utmätningen ha skett från M.K:s konto. Utmätningen har således skett med stöd av 4 kap. 17 § UB, dvs. därför att det framgår att egendomen tillhör gäldenären. Vid sådant förhållande måste tredje man/gäldenären visa att vederbörande har rätt till egendomen för att utmätningen skall kunna upphävas.

M.K. har fått 2 577 331 kr insatt på sitt privatkonto 7370-10-02207. Det får anses utrett att detta belopp kommer från försäljningen av T.K:s och Ma.K:s fastighet och att pengarna, i vart fall i huvudsak, skulle redovisas till dem. Det är således klarlagt att M.K. innehått medlen med redovisningsskyldighet.

Enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel gäller som huvudregel att medel som någon har mottagit för annan med skyldighet att redovisa för dem och som för detta ändamål hålls avskilda skall vara förbehållna huvudmannen om avskiljandet skett utan dröjsmål.

I målet har framkommit att av de medel som sattes in på konto 7370-10-02207 så blev 400 000 kr stående kvar fram till den 5 februari 2007. Därefter flyttades även dessa pengar till det e-sparkonto från vilket de sedermera betalningssäkrades. Utmätning skedde sedan av de betalningssäkrade medlen. Fråga är då om medlen avskilts för T.K:s och Ma.K:s räkning och om det i så fall skett utan dröjsmål.

Av förarbetena till lagen om redovisningsmedel och av praxis framgår att det ställs stränga krav för att medel skall anses vara behörigen avskilda. Till exempel anses så inte vara fallet om medlen sätts in på en bankräkning som den redovisningsskyldige genom insättningar och uttag använder som ett vanligt privat bankkonto.

Av det av M.K. ingivna kontoutdraget har framgått att konto 7370-1002207 användes flitigt av M.K. för allehanda transaktioner vid den tidpunkt då medlen sattes in. Sammanblandning av medlen har därför skett när pengarna sattes in på detta konto. Det är tveksamt om avskiljande kan anses ha skett genom att pengarna fördes över till e-sparkontot. Även om så skulle anses vara fallet framgår av ingivna kontoutdrag att de 400 000 kr som insattes på konto 7370-10-02207 den 24 januari 2007 flyttades till e-sparkontot först den 5 februari 2007. Av NJA 1985 s. 836 och NJA 1987 s. 517 framgår att huvudmannen ansetts ha separationsrätt till avskild egendom om avskiljande skett inom en till två dagar. I det föreliggande fallet har det förflutit mer än tio dagar innan någon åtgärd för ett eventuellt avskiljande vidtogs. Detta innebär enligt tingsrättens uppfattning att avskiljandet i det aktuella fallet i vart fall inte skett utan dröjsmål. Under rådande omständigheter har Ma.K. och T.K. inte längre rätt till medlen. Det har således varit möjligt att utmäta dessa för M.K:s skulder.

Tingsrätten lämnar överklagandet utan bifall.

Hovrätten över Skåne och Blekinge

M.K. överklagade i Hovrätten över Skåne och Blekinge och yrkade att hovrätten

skulle upphäva utmättningsbeslutet.

Hovrätten beslutade den 13 maj 2009 att inte meddela prövningstillstånd. Sedan detta beslut överklagats meddelade HD den 23 juni 2010 tillstånd till ärendets prövning i hovrätten (NJA 2010 s. 384).

Skatteverket motsatte sig ändring.

Hovrätten (hovrättslagmannen Bengt Sagnert samt hovrättsråden Jan E Ohlsson och Bob Nilsson Hjorth, referent) anförde i beslut den 19 oktober 2010 följande.

Bakgrund

Av utredningen i målet framgår att det till ett M.K. tillhörigt privatkonto den 24 januari 2007 överfördes 2 577 331 kr. Från privatkontot överfördes till ett M.K. tillhörigt e-sparkonto först 2 000 000 kr den 26 januari 2007 och därefter 400 000 kr den 5 februari. Den 26 april 2007 tog Kronofogdemyndigheten genom betalningssäkring i anspråk 400 518 kr från e-sparkontot såsom tillhöriga M.K. För täckande av M.K:s skulder till staten utmättes de betalningssäkrade medlen den 31 januari 2008.

Parternas talan i hovrätten

M.K. har mot utmätningen invänt: Han har gentemot sina barn varit redovisningsskyldig för de medel som utmätts. Han har avskilt pengarna för sina huvudmäns räkning genom att föra över dem till e-sparkontot. Överföringen har skett utan dröjsmål. I vart fall befann han sig inte på obestånd när medlen överfördes till e-sparkontot.

Till utvecklande av sin talan vad avser frågan om obestånd har M.K. i hovrätten bl.a. anfört: Beslut från skattemyndigheten om beskattningsåtgärd kom först efter det att M.K. överfört medlen till e-sparkontot. Detta kan därför inte medföra att han var insolvent vid tidpunkten för överföringen. Dessutom har han överklagat beslutet till domstol, och denna process är ännu inte avslutad.

Skatteverket har i hovrätten anfört: De utmätta medlen har sammanblandats på M.K:s privatkonto. De har inte avskilts utan dröjsmål. M.K. var på obestånd när medlen fördes över till e-sparkontot.

Frågan om obestånd har Skatteverket utvecklat enligt bl.a. följande. M.K. försattes i konkurs den 16 september 2008. Då uppgick skulderna till staten till 509 943 kr, medan tillgångarna uppgick till 41 kr. Vid tidpunkten för överföringen till e-sparkontot pågick skatterevision avseende M.K:s handelsbolag. Resultatet av denna blev att M.K. dels ålades solidariskt betalningsansvar för bolagets mervärdesskatter avseende januari 2005-juni 2006, dels påfördes inkomstskatter för 2005 års inkomster i bolaget. Skatteskulden ska när M.K:s solvens bedöms, i enlighet med de principer som gäller vid återvinning, anses ha uppkommit under 2005-2006. M.K. har således viss tid före överföringen till e-sparkontot haft skatteskulder om över 1,1 miljon kr. M.K. var därför på obestånd när medlen överfördes till e-sparkontot.

Skäl för beslutet

M.K. har innehaft medlen med redovisningsansvar

Innestående medel på ett bankkonto är inte av sådan karaktär att de kan anses vara i någons besittning. Därigenom kan sådan egendom inte vara föremål för besittning i den mening som förutsätts för en tillämpning av presumptionsreglerna i 4 kap. 18 och 19 §§ UB (se NJA 1984 s. 656 och 2009 s. 500).

I stället får medlen utmätas enligt 4 kap. 17 § UB om det framgår att medlen

tillhör gäldenären. För att de utmäta medlen tillhör gäldenären har Skatteverket bevisbördan (se NJA 2009 s. 500). Eftersom kontot står i M.K:s namn ska emellertid medlen på kontot anses tillhöra honom, om det inte visas att någon annan har ett sakrättsligt skyddat anspråk på dem (se NJA 1998 s. 275 och RH 1983:57).

Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning att M.K. har mottagit medlen med skyldighet att redovisa dem i den mening som avses i lagen (1944:181) om redovisningsmedel (redovisningslagen); något som Skatteverket inte heller synes ha ifrågasatt i hovrätten.

Har medlen avskilts utan dröjsmål?

Medlen har varit sammanblandade med M.K:s medel när de fanns på hans privatkonto. Det innebär i sig inget hinder mot separationsrätt, om förutsättningarna enligt redovisningslagen är uppfyllda (se t.ex. NJA II 1944 s. 412 och 414, Håstad, Torgny, Sakrätt avseende lös egendom, 6 uppl. 2000, s. 169 f., och Walin, Gösta, Separationsrätt, 1975, s. 96 och 118). Nästa fråga blir, som Skatteverket utformat sin talan i hovrätten, om överföringen till e-sparkontot innebär att medlen har avskilts utan dröjsmål, så att separationsrätten därigenom består.

Enligt hovrätten har medlen avskilts genom överföringen till e-sparkontot.

Enligt det kontoutdrag som åberopats framgår det nämligen att endast ett fåtal transaktioner företagits på e-sparkontot under tiden den 8 november 2006-9 januari 2008. De avser insättning av upplupen ränta och betalning av preliminär skatt. Under den tid redovisningsmedlen fanns där har inga andra transaktioner gjorts och endast ytterligare 518 kr 81 öre funnits på kontot.

Och principen är den att medel som satts in på ett bankkonto för annans räkning inte är behörigen avskilda, om uppdragstagaren genom insättningar och uttag för egen del använder bankräkningen som ett vanligt privat konto. Men å andra sidan förlorar inte en bankräkning med redovisningsmedel sin särskilda karaktär så snart ett belopp som tillhör kontoinnehavaren finns på kontot. Att ett sådant belopp genom tillfälligt förbiseende placerats där eller att upplupen ränta som tillkom innehavaren kvarstår där har angetts som exempel på detta. (Se NJA 1995 s. 367, NJA II 1944 s. 411 f. och Walin, a.a. s. 111.)

Nästa fråga är då om medlen avskilts utan dröjsmål.

Vad som menas med utan dröjsmål får avgöras efter omständigheterna. I förarbetena (NJA II 1944 s. 413) ansåg man att det var svårt att fixera en frist "som skulle passa för de växlande förhållandena i städer och på landsbygd, vid yrkesmässig verksamhet av skilda slag och vid tillfälliga privata uppdrag". Den föreslagna regeln skulle i stället medge "en skälig bedömning efter olika förhållanden".

I praxis har medel ansetts avskilda utan dröjsmål när avskiljandet skett inom en till två dagar respektive tre dagar när den som tog emot medlen var utomlands och saknade kännedom om utbetalningen (se NJA 1985 s. 836, 1987 s. 18 och 1987 s. 517). Vid transaktioner mellan privatpersoner har man i praxis accepterat upp till fyra dagar, när två av dessa varit helgdagar (se RH 2009:59).

Håstad har konstaterat att det inte är känt hur många fler dagar som kan tolereras, men i fråga om näringsidkare torde det krävas att de strax läser inkommande betalningsaviser och inom några dagar avskiljer. Walin har angett att hänsyn får tas till vad som är praktiskt och rimligt. Kortare uppskov som beror på sjukdom eller liknande bör man kunna bortse från. På samma sätt är det om sysslomannen har varit bortrest, saknat medhjälpare och skilt av medlen så snart sysslomannen åter tar hand om kassan. (Se Håstad, a.a., s. 170 och Walin, a.a., s. 119.)

I förevarande fall rör det sig om ett enstaka redovisningsuppdrag inom ramen för ett familjeförhållande. Det talar för ett generöst synsätt.

Å andra sidan har de pengar som M.K. innehaft med redovisningsansvar inlutit på hans privatkonto den 24 januari 2007 och de 400 000 kronorna överförts till e-sparkontot först den 5 februari 2007, dvs. 12 dagar senare. Därtill kommer att överföringar hade kunnat ske på ett snabbt och enkelt sätt då M.K. haft tillgång till internetbank. Han har också endast två dagar efter det att redovisningsmedlen flöt in på hans privatkonto den 24 januari 2007 fört över 2 000 000 kr till e-sparkontot. Inga uppgifter finns om att M.K. har varit sjuk eller liknande. Medlen har därför inte avskilts utan dröjsmål.

Är medlen avskilda trots att det inte skett utan dröjsmål?

Av lagen (1944:181) om redovisningsmedel följer slutligen att även medel som inte avskilts utan dröjsmål kan anses avskilda för huvudmannens räkning. För det krävs att huvudmannen inte befann sig på obestånd vid tidpunkten för avskiljandet. Med obestånd avses detsamma som inom konkursrätten, dvs. att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga är inte endast tillfällig (Walin, a.a., s. 121). Frågan blir således om M.K. var solvent när medlen fördes över till e-sparkontot.

Enligt förarbetena är det i tvivelaktiga fall den som vill åberopa avskiljandet som ska styrka att sysslomannen var solvent vid avskiljandet (NJA II 1944 s. 414). Utgångspunkten är enligt hovrätten rimlig, eftersom det handlar om att så att säga återskapa en separationsrätt som gått förlorad i och med dröjsmålet. Walin har redogjort för situationer där den som åberopar avskiljandet är en annan än sysslomannen och där bevisläget bör bedömas annorlunda på grund av att den som åberopar avskiljandet kan ha svårigheter med att få fram bevisning i frågan (a.a., s. 122 f.). Något sådant är emellertid inte aktuellt i förevarande fall eftersom den som åberopar avskiljandet är densamme som sysslomannen, dvs. M.K.

Enligt Walin kan, om sysslomannen gått i konkurs, förutsättas att konkursförvaltningen genom granskning av bokföring och tillgängliga handlingar söker utreda när gäldenären blev insolvent. Om konkursförvaltaren mot all förmodan skulle vägra att upplysa om resultatet torde, enligt Walin, denna vägran enligt allmänna bevisregler få anses styrka den redovisningsberättigades ståndpunkt, eftersom konkursförvaltaren är den som lättast har att skaffa fram materialet.

M.K. var, utifrån vad parterna samstämmt angett, enligt konkursförvaltarens bedömning på obestånd under 2007 när det stod klart att han skulle påföras skatter och avgifter som en följd av den genomförda skatterevisjonen. Såvitt framkommit ligger denna tidpunkt efter avskiljandet av redovisningsmedlen, vilket skedde den 5 februari 2007, dock utan att det framgår exakt hur lång tid det rör sig om.

Konkursförvaltarens uppfattning bör, enligt hovrätten, ges den betydelsen att - även om det i ett utgångsläge har ålegat M.K. att visa att han var solvent vid avskiljandet - det är Skatteverket som ska visa att obeståndet inträffat tidigare än vad konkursförvaltaren angett.

I denna del har Skatteverket argumenterat sammanfattningsvis på det sättet att skatteskulderna ska anses ha uppkommit redan under respektive beskattningsår som de är hänförliga till och att inget i konkursförvaltarens och Kronofogdemyndighetens utredningar, vilka i och för sig gjorts i tiden efter avskiljandet, talar för att M.K. då hade tillgångar motsvarande skulderna. Någon bevisning i denna fråga har Skatteverket inte åberopat. Inte heller har Skatteverket bemött M.K:s invändning att avgörandena inte har vunnit laga kraft. Mot nu angiven bakgrund har Skatteverket inte visat att M.K. var på obestånd redan när redovisningsmedlen avskildes. Utmätningen ska därmed

upphävas.

Hovrätten ändrade tingsrättens beslut och upphävde utmätningen.

Högsta domstolen

Skatteverket överklagade och yrkade att HD skulle förklara att Kronofogdemyndighetens beslut skulle stå fast.

M.K. motsatte sig att hovrättens beslut ändrades.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, justitiesekreteraren Jonas Alberg, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut.

Skäl

1.-2. Överensstämmer i huvudsak med punkterna 1-2 i HD:s beslut.

3. När det gäller frågan om avskiljandet skett utan dröjsmål ansluter sig HD till hovrättens slutsats; medlen har inte avskilts utan dröjsmål.

4. När det gäller frågan om avskiljandet skett under tid då M.K. inte var på obestånd gör HD följande överväganden.

5.-13. Överensstämmer i huvudsak med punkterna 6-14 i HD:s beslut.

HD:s avgörande

Överensstämmer med HD:s beslut.

HD (justitieråden Leif Thorsson, Ann-Christine Lindeblad, referent, Ella Nyström, Göran Lambertz och Svante O. Johansson) meddelade den 15 juni 2012 följande beslut.

Skäl

Bakgrund m.m.

1. För betalning av M.K:s skatteskulder utmätte Kronofogdemyndigheten den 31 januari 2008, med stöd av 4 kap. 17 § UB, ett belopp om 404 943 kr på myndighetens girokapitalkonto. Kontot hade krediterats med 400 518 kr efter beslut den 26 april 2007 om verkställighet av betalningssäkring varigenom togs i anspråk i princip hela behållningen på ett M.K. tillhörigt konto hos Swedbank (e-sparkonto). M.K. invände mot utmätningen i huvudsak följande. Han hade hjälpt sina barn med en fastighetsförsäljning och erhöll den 24 januari 2007 försäljningslikviden om drygt 2,5 miljoner kr till sitt privatkonto. För betalning av realisationsvinstskatten förde han den 5 februari 2007 över ett belopp om 400 000 kr till sitt e-sparkonto. Beloppet kan inte utmätas för hans skulder eftersom det är barnens pengar som hanterats enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel.

2. Sedan tingsrätten avslagit M.K:s överklagande och hovrätten inte meddelat prövningstillstånd beslutade HD om tillstånd till målets prövning i hovrätten (NJA 2010 s. 384). Därefter har hovrätten genom det överklagade beslutet upphävt utmätningen. Skatteverket har till stöd för sitt yrkande i HD åberopat att avskiljandet skedde efter dröjsmål och när M.K. var på obestånd. M.K. har åberopat att han avskilt medlen utan dröjsmål och i vart fall under tid då han inte var på obestånd.

3. Enligt lagen om redovisningsmedel är medel som någon har mottagit för annan med redovisningsskyldighet förbehållna huvudmannen, om de hålls avskilda och avskiljandet har skett utan dröjsmål eller den redovisningsskyldige

vid avskiljandet inte var på obestånd. I HD är det mellan parterna ostridigt att beloppet om 400 000 kr blev avskilt genom M.K:s åtgärd att överföra beloppet från privatkontot till e-sparkontot.

Har medlen avskilts utan dröjsmål?

4. Anledningen till att någon exakt tidsfrist för avskiljande inte infördes i lagen om redovisningsmedel var enligt förarbetena att regeln skulle medge en skälig bedömning efter olika förhållanden (se NJA II 1944 s. 413). Vad som är dröjsmål ska alltså avgöras efter omständigheterna i det enskilda fallet. Normalt bör emellertid avskiljande ske efter högst ett par dagar för att dröjsmål inte ska föreligga (jfr NJA 1985 s. 836, NJA 1987 s. 18 och NJA 1987 s. 517).

5. Överföringen till e-sparkontot skedde 12 dagar efter det att medlen sattes in på M.K:s privatkonto. Det har inte framkommit någon omständighet som medför att det i detta fall skulle vara godtagbart med en så lång tidsfrist. Att det är fråga om en privatperson som vid ett enstaka tillfälle för familjemedlemmars räkning innehar medel med redovisningsskyldighet föranleder inget annat synsätt. Det innebär att medlen avskildes först efter dröjsmål.

Har medlen avskilts under tid då M.K. inte var på obestånd?

6. Som hovrätten har konstaterat avses med obestånd i lagen om redovisningsmedel detsamma som i konkursrätten, dvs. att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig. Det innebär att gäldenären ska kunna betala sina skulder allteftersom de förfaller till betalning. Det kan gälla redan förfallna skulder men även skulder som ännu inte har förfallit till betalning. Bedömningen innefattar i det senare fallet en prognos rörande gäldenärens förmåga att betala sina skulder grundad på en helhetsbedömning av gäldenärens ekonomi (se t.ex. Lars Welamson och Mikael Mellqvist, Konkurs, 10 uppl. 2003, s. 26 f.).

7. Enligt förarbetena till lagen om redovisningsmedel är det den som åberopar att den redovisningsskyldige vid avskiljandet inte var på obestånd som ska styrka detta (se NJA II 1944 s. 414). Detta bör gälla när det som här är den redovisningsskyldige själv som åberopar att han inte var på obestånd, bl.a. av det skälet att det är denne som har bäst förutsättningar att lägga fram bevisning om sin ekonomi. Det finns dock skäl att skilja mellan å ena sidan skulderna och å andra sidan tillgångarna och gäldenärens övriga möjligheter att betala skulderna.

8. I detta fall härrör skulderna enligt Skatteverket från verksamhet i det handelsbolag i vilket M.K. var bolagsman, där mervärdesskatt under inkomståren 2005 och 2006 hanterats felaktigt, vartill kommer inkomstskatt från samma tid samt skattetillägg. Skatteverket ansökte om och beviljades i april 2007 betalningssäkring för då ännu inte fastställda fordringar om 441 748 kr för mervärdesskatt och skattetillägg avseende inkomståren 2005 och 2006. Skulderna kom sedermera att fastställas genom beslut av myndigheterna, av allt att döma under tidig höst 2007. Besluten har enligt uppgift överklagats, men vilka invändningar M.K. har haft mot skattskyldigheten har inte framgått. Enligt uppgift från Skatteverket avslog kammarrätten M.K:s överklagande i juni 2010. Om besluten vunnit laga kraft har inte framgått. Under dessa omständigheter och då M.K. inte anfört några andra konkreta invändningar rörande skulderna än att de inte var fastställda och förfallna till betalning den 5 februari 2007, kan Skatteverkets uppgifter om skulderna i princip läggas till grund för bedömningen. Av utredningen får således anses framgå att M.K. den 5 februari 2007 haft skulder för mervärdesskatt och inkomstskatt hänförliga till inkomståren 2005 och 2006, i vart fall i storleksordningen en bra bit över 500 000 kr och att skulderna fastställdes och förföll till betalning någon gång senare under år 2007.

9. Mot detta ska ställas vad som framkommit om M.K:s tillgångar och möjligheter i övrigt att den 5 februari 2007 och därefter infria sina skulder allteftersom de förföll till betalning. I den delen finns i ärendet några kontoutdrag som visar att det på privatkontot efter överföringen av de 400 000 kr den 5 februari fanns ett saldo om ca 120 000 kr som några dagar senare hade minskat till ca 100 000 kr, och på e-sparkontot marginella belopp avseende upplupen ränta. M.K. har i HD påstått att han vid årsskiftet 2006/2007 hade värdepapper till ett beräknat marknadsvärde om 870 000 kr som han några år dessförinnan köpt för 550 000 kr, men han har inte lagt fram någon utredning om detta. I övrigt har han hänvisat till sin ekonomi under tidigare år.

10. Vid en samlad bedömning av det som framkommit framstår det som högst osäkert huruvida M.K:s ekonomi den 5 februari 2007 och därefter var sådan att han kunde betala sina skulder allteftersom de förföll till betalning.

11. M.K. försattes enligt uppgift i konkurs i september 2008. Visserligen har konkursförvaltaren bedömt att M.K:s obestånd inträffade under år 2007 först när det stod klart att han skulle påföras skatter och avgifter som en följd av skatterevisningen. Den uppgiften är dock, i ljuset av den övriga utredningen, inte tillräcklig bevisning om att M.K:s ekonomi den 5 februari 2007 var sådan att han då inte var på obestånd i den mening som har angetts ovan. Uppgiften, som inte tillför några upplysningar om de faktiska förhållandena rörande M.K:s ekonomi, är inte heller sådan att den bör leda till att bevisbördan kastas om på det sättet att Skatteverket ska bevisa att M.K. var på obestånd när överföringen skedde.

12. M.K. har alltså inte styrkt att han inte var på obestånd den 5 februari 2007 när överföringen av 400 000 kr skedde till e-sparkontot. Medlen har därmed inte hanterats i sådan ordning att de är förbehållna M.K:s barn enligt lagen om redovisningsmedel. Vid denna bedömning framgår det av utredningen att medlen tillhörde M.K.

13. När det gäller resterande delar av de den 31 januari 2008 utmätta medlen - alltså den del av det utmätta beloppet som överstiger 400 000 kr, och där annat inte har framkommit än att den avser upplupen ränta - finns också tillräckligt underlag för slutsatsen att medlen tillhörde M.K.

14. Sammanfattningsvis har det funnits förutsättningar att den 31 januari 2008 med stöd av 4 kap. 17 § UB för M.K:s skulder utmäta de medel som fanns på Kronofogdemyndighetens girokapitalkonto. Kronofogdemyndighetens beslut ska därför fastställas.

HD:s avgörande

Med ändring av hovrättens beslut fastställer HD Kronofogdemyndighetens beslut om utmätning den 31 januari 2008.

HD:s beslut meddelat: den 15 juni 2012.

Mål nr: Ö 5134-10.

Lagrum: lagen (1944:181) om redovisningsmedel.

Rättsfall: NJA 1985 s. 836, NJA 1987 s. 18 och NJA 1987 s. 517.

Sökord: Utmätning; Redovisningsmedel; Avskiljande; Dröjsmål; Obestånd
